

1. שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קכ סעיף ה

אפילו כתב בכתב ידו לסופר שיכתוב ולעדים שיחתמו, לא יכתבו ולא יחתמו עד שישמעו מפיו, בין שהוא פקח ובין שנשתתק, בין שמדבר ואינו שומע בין שאינו שומע ולא מדבר. ויש מכשירין במי שנשתתק לכתוב ולחתום על פי כתב ידו שיכתוב לסופר: כתוב, ולעדים: חתומו, והוא שתהא דעתו מיושבת עליו.

2. משנה גיטין דף פא.

כתב לגרש את אשתו ונמלך, ב"ש אומרים: פסלה מן הכהונה, וב"ה אומרים: אע"פ שנתנו לה על תנאי ולא נעשה התנאי - לא פסלה מן הכהונה.

3. רמב"ם הלכות גירושין פרק י

הלכה יח: נתייחד עמה בפני עדים והוא שיהיו שני העדים כאחד, אם היתה מגורשת מן הנשואין חוששין לה שמא נבעלה והן הן עידי יחוד הן הן עידי ביאה, שכל המקדש בביאה אינו צריך לבעול בפני עדים אלא יתייחד בפניהן ויבעול כמו שבארנו, לפיכך צריכה גט מספק והרי היא ספק מקודשת, ואם היתה מגורשת מן האירוסין אין חוששין לה שהרי אין לבו גס בה.

הלכה יט: הורו מקצת הגאונים שכל אשה שתבעל בפני עדים צריכה גט, חזקה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, והגדילו והוסיפו בדבר זה שעלה על דעתם עד שהורו שמי שיש לו בן משפחתו חוששין לו ולא תתייבם אשתו שמא שחרר שפחתו ואחר כך בא עליה, ויש מי שהורה שודאי שחרר שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. וכל הדברים האלו רחוקים הם בעיני עד מאד מדרכי ההוראה ואין ראוי לסמוך עליהן, שלא אמרו חכמים חזקה זו אלא באשתו שגירשה בלבד או במקדש על תנאי ובעל סתם שהרי היא אשתו ובאשתו הוא שחזקתו שאינו עושה בעילתו בעילת זנות עד שיפרש שהיא בעילת זנות או שיפרש שעל תנאי הוא בועל, אבל בשאר הנשים הרי כל זונה בחזקת שבעל לשם זנות עד שיפרש שהוא לשם קדושין, ואין צריך לומר בשפחה או בגויה שאינה בת קדושין שאין חוששין להן כלל והרי הבן מהן בחזקת גוי ועבד עד שיודע בודאי שנשתחררה אמו או נתגיירה.

השגת הראב"ד/ והרי הבן מהן בחזקת גוי ועבד עד שיודע בודאי שנתייבם אמו או נשתחררה. א"א בגויה ודאי כן הוא כדבריו שהרי אין בידו לגיירה אבל בשפחתו שיש בידו לשחררה דבריהם קרובים דלא שביק היתירא ואכיל איסורא אלא א"כ הוחזק בפריצות עריות, וכן בת ישראל שתבעל בעדים אם לא היו חשודים בפריצות עריות העמד בני ישראל ובנות ישראל על חזקתן ובחזקת כשרות הן שלא יתפרצו בפני עדים לזנות ודברי הגאונים ז"ל קיימים הם.

4. שו"ת הריב"ש סימן ו

שאלה: אשה אחת באה ממירקה, מאותן האנוסות לעבודת כוכבים, ובנה בחקה ונאמר לה: מה טיבך ומה טיבו של בן זה? ואמרה שאנוס אחד מארץ ארגון תבעה לינשא לו קודם הגזרה כדת משה ויהודית ולא עלתה בידו. ולאחר הגזרה בכמו שבוע אחד, בא [אנוס אחד] לע*בודת כוכבים אוהבו של אותו אנוס החפץ בה, ודבר על לבה להנשא אליו, והיא נתפייסה ונגמר הזווג ביניה. אלא שלא קדשה בעדים ולא נשאת לו בעשרה, אלא על ידי עובדי כוכבים בחקות דתם ובכהני במותם. וישבה בביתו עמו כאשתו לכל דבר בחזקת אישות, והיו יודעים זה אנוסים רבים. וישב עמה כמשלש חדשים, ונתעברה ממנו וזה פריה; והלך האיש ההוא מעבר לים, ולא יסף שוב אליה עוד. ילמדנו רבינו מה יהיה משפטה, ואם יש לחוש לה אם לא.

תשובה: אין ספק כי האירוסין או הנשואין, תקראם כמו שתרצה, שנעשו בנימוסי עובדי כוכבים ובכהני במות, שאין בהם חשש קדושין, אף אם היו בהם עדים כשרים, שהרי לא נתקיים בהם נתן הוא ואמר הוא /קדושין, ה:/. ואף אם נאמר שאין אמירתו מעכבת, כיון שנתקבצו יחד כדי להתארס או להנשא, /קדושין ו/ והוי כמדבר עמה על עסקי קדושיה, ונתן לה ולא פירש, דקיי"ל: דיו כל שעוסקין באותו ענין. מ"מ =מכל מקום= בכאן הרי לא נתן לה כלום, רק שהכומר מברך אותם בקול גדול ונותן טבעת לכל אחד.....

ולפי דעת זו שנראה נכון ושראוי לסמוך עליו, בנדון זה שלא אמר בפ"ל לעדים כשנתייחד עמה שהוא מתייחד עמה על דעת לבעול לשם קידושין, אין חוששין לה. ואם יאמר האומר: אפ"ל הר"מ /רמב"ם, הלכות גרושין, פרק י, הלכה יט/ ז"ל לא אמרה אלא בפניו הבא על הפנויה בדרך מקרה, דכיון שלא פירש אמרינן דלא נתכוון לשם קידושין אלא לזנות בעלמא, אבל זה שנשאה והתנה עמה להיות אשתו, ה"ל כמדבר עמה על עסקי קידושיה' בשעה שנתייחד עמה, ואין צריך לפרש, דה"ל כמו שפי' ואמר לעידי יחוד דדעתו לבעול לשם קידושין. יש להשיב ולומר, דאדרבה איפכא מסתברא, דאפ"ל לדעת אותם הגאונים ז"ל שסוברין דבסתם אמרינן לשם קידושין בעל, הכא בנדון זה לא בעל לשם קידושין. דכיון שהתנו בנישואין בחקות העובדי כוכבים ובכית במותם מפי הכומר, הרי הוא כאילו פירשו שאין דעתם לשם קדושין כדת משה ויהודית, אלא בדרכי עובדי כוכבים, שאינן בתורת קדושין וגיטין. וא"כ אינה כנשואה, אלא שהיא אצלו כמו פלגש בלא כתובה וקדושין..... ועוד שזו כשתבעוה לינשא ונתפייסה, היתה צריכה לישב ז' נקיים, והיתה בחזקת נדה, ולא טבלה לנדתה, שהרי לא הי' להן אז אחר הגזירה מקוה טהרה, וא"כ הרי בא עליה ביאת זנות מספק נדה. ואם לאיסור כרת התיר עצמו בביאתו, איך יחוש לאיסור קל של פנויה.

5. רמ"א אבן העזר הלכות קידושין סימן כו ס"א

וכן מומר שנשא מומרת לעבודת כוכבים בנימוסיהן, ונתגיירו אח"כ, אין כאן חשש קידושין כלל ומותרת לצאת ממנו בלא גט, אע"פ ששהה עמה כמה שנים אינו אלא כזנות בעלמא (ריב"ש סימן ו' ובת"ה סימן ר"ט) וע"ל סימן קמ"ט סעיף ו'.

6. שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קמט סעיף ו

וכן איש ואשה שהמירו לעבודת כוכבים, באונס הגזירות, ונשאו זה לזה בחקות עובדי כוכבים, אף על פי שמתייחדים זה עם זה בכל יום לעיני הכל, אין חוששין להם משום קדושין (ועיין לעיל סימן כ"ו).

7. לב איברא עמ' 19-20

ומה שיש נכנסין לתגר משום תקנה שלא תשארנה בנות ישראל עגונות, הנה ידוע הוא שאלה שאין נושאים כלל כדמיו, הם מרוחקים מיהדות מאד, כי חמיר ענין זה לכל מכל עבירות שבתורה, ועד שאתה מתקן את הפרוצות מקלקל אתה את הצנעות, כי ברור הדע הזה רבות מאד הנשואות כדמיו, שבעליהן עובדות אותן, ונתפרדו ע"י ערכאות או ברחו ואין רוצין ליתן גט והן מעוגנות עולמית, ומה תקנה יש לאלה? וזה ח"ו יגרום לגמרי ביטול נשואים כדמיו, כמו שלפני שנים אחרות יצא מבהיל אחד בחצעה מעין זה (על יסוד המקילין שקורין לנשואי ערכאות פילגש, על סמך המתירים פילגש), שכל הנשואין יהיו בערכאות עם כל הזכויות של האשה (גרפס במאסף אצור החיים היר"ל בסלאוואקיא) בכדי שלא תצטרך גט. — ויצאתי אז במחאה נגד זה, כי זוהי חתיכה תחת יסוד קדושת היהדות — ודעביר הא (היתר נשואי ערכאות בלי גט) ליעול בהא (יגרום ח"ו לבטל קדושי דמיו לגמרי). ועיין הצעת הגר"ו טווערסקי ו"ל לענין הקומניסטים ברוסיא במאסף קול תורה שנה " (ז) סי' ס"ו, ואמנם פשוט הוא, שהמשפחות הגר-תנות יהדות אין חל עליהם ספק פסול משפחה בשביל הפרוצות, כי אלה הפרוצות מרוחקות מדרכי היהדות והלכות ונטמעות, ואין דרך הכשרים

ואמנם החיים של הקומניסטים ברוסיא, שתכלית שיטתם היא לבטל קשרי האישיות מהארץ, וגם בנות קישורם הוא עראי, אם אמנם באמת אין מק"פירים על הפקר נשותיהם יש לדמות זה לאומר לאשה. הרי את קנז"י לי ואין את אסורה לכל אדם שבארתי בספרי שאין זו א"א, גם מטעם שהקו" מוניזם הוא להם כעין דת ומקפידים שלא יתא ביניהם עסקי גז"ק ע"פ דת, יש לדמות זה יותר לדין האנוסים שבדיב"ש סי' ר', בפרט כשדרים בין שכמותם, וכ"ז אינו ענין לנשואי ערכאות שבאמריקה וטקו"א.

8. דבר אברהם ה"ג סי' כט אות ג

ג) ומה שהזכיר כח"ר תש"ח חכ"ל נאש"ל דהא דפרוליס נעריית לין להס חתקה זו הוא דוקא כשלין האכמה דנקיית לזס ליאות חלנל ננל נקאר ליאות להיות כלאטמו לכל דנר וזריס יתד היא כמו שפיראו חתמלה שחמול הליאות לח"כ נצליה נצליה שח"ה, הנה רליתי למי מהחמירין (כחזונוי הרה"ג העניקו ר"י תויולרר) שהפציר לה ניתר פשעות דהרי לת לחתי הוא לשון מעליל של קדושין וכיון דלמן סהרי שנואלה ומתייער עמה לזס ליאות תמידית הרי זה מין קדושין חת"ג. (וייתר נסה לזי חושב ולין לזנו לריכין כלל לומר וקדשה נצליה, דע"ז י"ל כח"ש האלנ"ל אלינס יורעיס כלל דמתקדשה נצליה וחס"כ הזעירים שניחני, חלל דתכניסה לניחו לליאות קנועה ה"ז חופה וספקא דלינל הוא לזס הלכה כח"מל דחופה קונה (אר"ע חרע"ז) ס"י ס"ט) ומה יש לזנו יותר דהיינו ליאות והיינו כלחמיה לליאות והיינו קניניה). חלל חיוהל קל חיוהל נה, ולף דחכוני לזס ליאות לחל לליאות כדח"י חכוני חלל לליאות כחוק האזרחי שקאר הליאות שניייהס יתפרל ע"י כח האופט וכ"ל חלל כד"י ליאות וליח"י כדח"י וליאות כזו חל חחיה"ל להחסיפך לליאות כדח"י. ומה תאונה נמי למה שרזנו קנת לומר דחקה דלחנניז ליט תאום הליסור חלל ענין טעני לחלס חחיל"ל נס השורסיס חזת לין לחס עושה ננ"ז חלל חכוני לליאות ולחחור לין זה חחיינ כלל כיון דלליאות חחין לחר קל חכוני.

שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק א סימן עה

באשה שניסת רק בערכאות ולא היו שומרי תורה י"ז אייר תשכ"א. מע"כ ידידי הנכבד מהר"ר אהרן משה ווייץ שליט"א. הנה בדבר האשה אשר היתה נשואה לבעלה רק בערכאות המדינה ודרה עמו שני חדשים במקום שאין שם יהודים ואח"כ דרה לבדה שלש שנים וחצי, ואח"כ שב בעלה ודרו חמש שנים במקום שיש יהודים אבל לא היו להם שום מגע ומשא עם יהודים שומרי תורה אולי עם יחידים ואח"כ עזב אותה ודרה לבדה חצי שנה ואח"כ בא בעלה ודרו במקום שאין שם שומרי תורה ואין יודעין מעניני הדת כלל ואח"כ דרו בלאס אנדזעלעס בשכונה שיש גם שומרי תורה שמנה שנים בארבעה מקומות שנה במקום אחד ב' שנים במקום שני ב' שנים במקום שלישי וג' שנים במקום רביעי ובכל שנה היה עוזב אותה על משך זמן ועתה זה שנה שעזב אותה ולא נשמע ממנו, ובמשך שנה זו האחרונה אחרי שעזב אותה באה תחת השפעת התורה ונעשית שומרת דת, ואי אפשר להשיג גט מבעלה, אם יש לסמוך להתירה על מה שלא נתקדשה מעולם.

והנה מכיון שחמש שנים דרה עם בעלה במקום שיש שם יהודים וידעו השכנים שהיא ובעלה הם יהודים אף שלא היה להם שום מגע ומשא עם יהודים שומרי תורה יש לחוש שדרו שם בשכנות גם שומרי תורה שידעו שהם איש ואשתו הדרים בבית זה, ובפרט שהיו להם ילדים שהחזיקה אותם ברחוב כדרך הנשים וידעו כל השכנים שהם ילדיה והם ודאי מהבעל שנקראת על שמו מיסעס /אשת/ פלוגי, וגם אח"כ שדרו בלא /בלאס/ אנדזעלעס איזה זמן בשכנות שיש שומרי תורה אף שעזב אותה הרבה פעמים מסתמא ידעו השכנים גם מהחזרה שדר עמה ועל שמו היא נקראת כל העת, ובפרט דבר כזה שאינה מן הרגילים שהבעל עזב אותה בכל שנה על משך זמן ובא בחזרה ודאי ידעו מזה, עיין בחולין דף ע"ה שאמר כל מלתא דתמיהא מידכר דכירי לה אינשי ופרש"י קול יוצא עליו מאז, והוא מוכרח דאל"כ מה מהני מה שדכירי אם לא ידעו מתחלה, ולכן גם בזו שבעלה היה עוזב אותה הרבה פעמים וחוזר הוא ג"כ מלתא דתמיהא שידועין אינשי מזה. ולכן אם היו אנשים כשרים היתה צריכה גט מטעם חזקה אין אדם בועל בעילת זנות וגמרו ובעלו לשם קידושין, וכשאפשר יש להצריך גט גם באנשים שאינם שומרי תורה וכמו שנוהגין אנחנו להצריך גט.

אבל אם אי אפשר להשיג גט והיא עגונה נראה שיש לסמוך על הריב"ש שפסקו כותיה הרמ"א בסימן כ"ו סעיף א' והמחבר בסימן קמ"ט סעיף ו' דבאלו שמופקרין לעבור על איסורי התורה שאין בהם חזקה זו הוא כזנות בעלמא שאינה צריכה גט. וכבר בארתי בתשובה אחת שמעצם הדין הלכה כהריב"ש ואפשר שגם אין חולק עליו. ורק במה שהריב"ש סובר שגם בנשואה האנוס בנימוסיהן במקום שלא היה שם מצד הגזירות מקוה טהרה נמי לא אמרינן החזקה עיי"ש בסימן ו', יש לדון דנהי דחשוד לחמור חשוד לקל ונדה חמור מאיסור פנויה, מ"מ הא כיון שלא היה שם מקוה הוא נסיון גדול להם לקיים איסור נדה ואיסור פנויה הא יכולים לקיים בנקל שבאופן כזה יש ודאי לחוש שאף שעוברין על איסור נדה לא יעברו על איסור פנויה. וצריך לומר בטעמו דמ"מ חזקה ליכא שהרי באלו שעוברין על איסור נדה אף כשיש להם נסיון גדול הרי יש ודאי לחוש שגם על איסור פנויה אין חוששין וממילא ליכא אנן סהדי דהא צריכין עדים לקידושין ומצד החזקה שלא יבעלו בעילת זנות נחשבו כל היודעין כעדים מצד אנן סהדי, אבל באלו שאף שאפשר שאינם חשודים על איסור פנויה הרי גם אפשר שחשודים וליכא שוב אנן סהדי, שלכן אף שהם חשבו לבעול לשם קידושין הוי כקידושין בלא עדים שאינו כלום. עכ"פ בזה יש לדון וכ"ש במדינה זו שבעוה"ר ידוע שיש הרבה שפרוצים באיסור נדה וזהירים באיסורים אחרים שיש לחוש להצריך גט.

אבל במופקרין לעבור על כל איסורי התורה ונוהגין כנכרים ודאי מופקרין לאיסור זנות של כל עריות וכ"ש לאיסור פנויה ואין צריכין גט מדינא. ולכן במקום עיגון יש להתירה לעלמא בלא גט. ועיין בספר פירושי איברא להגאון ר' יוסף אליהו הענקין שליט"א שהוא מצריך גט מדינא ודחק שם בדברי הריב"ש אבל אני בארתי בתשובה שא"א לפרש כדבריו בדברי הריב"ש. והעיקר לדינא שאינה צריכה גט.

ולכן למעשה ישתדל כתר"ה למצא הבעל ולהשיג ממנו גט, ואם אי אפשר להשיג גט מהבעל יש להתירה לעלמא בלא גט. אבל ידידי כתר"ה אם לא תקבל האשה עליה לשמור הלכות נדה אין לנו להזדקק לה שנמצא כמסייעין אנו לעבור על איסור נדה. וגם כל דבר שמתירין בשביל תקנת עגונות מסתבר שהוא בשומרי תורה דאל"כ למה יקילו שהרי הוא לעבור על איסורין וצ"ע לדינא אבל כשתקבל עליה לשמור הלכות נדה יש להזדקק לה באם שהאמת אחר חקירה ודרישה גדולה שלא היו קידושי תורה אלא שניסת לו רק בערכאות של המדינה, ידדו, משה פיינשטיין

שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק א סימן עו

בדבר נתקדשה אצל רעפארם ראבאי /רב רפורמי/ י"ב מרחשון תשי"ז. מע"כ ידידי הרה"ג מוהר"ר נחום דרייזין שליט"א. בדבר האשה שניסת לאחד אצל רעפארם ראבאי וכל האנשים שהיו בעת הנישואין היו כולם רשעים ומופקרים לחלל שבת ולעבור על כל מצות התורה והסעודה היתה מבשר נבלות וטרפות וכולן אכלו ועתה אחרי עבור איזה זמן הלך הבעל ממנה וא"א להשיג ממנו גט פטורין אם יש להתירה לעלמא משום שלא היו הקידושין כדין התורה.

הנכון לע"ד שאין הקידושין שהיו אצל הרעפארם ראבאי כלום אם נתברר היטב שלא היו שם עדים כשרים שראו נתינת טבעת ואמירתו הרי את מקודשת לי. ואפילו היו שני כשרים שעמדו מרחוק ולא ראו שאם היה זה ברב כשר ומומחה שסידר הקידושין ובטעות זימן עדים קרובים להיות עדי קידושין איתא בחת"ס ס"ק' שהם קידושין גמורין ומדינא לא צריך לקדשה

עוד הפעם מטעם דהכשרים שהיו שם אף שלא ראו ולא שמעו מעשה הקידושין הרי יודעים באומדנא דמוכח כאנן סהדי שנתקדשה כדין, ברור ופשוט שעל רשע מהרעפארמער /מהרפורמים/ שסידר הקידושין ליכא אנן סהדי שנעשה מעשה קידושין בנתינה מידו לידה ואמירה שהרי כל ראבאי מהרעפארמער עושה איזה מעשה שבודה מלבו ואומר שזהו קידושין ואין כאן אפילו מעלת אחזוק דמצינו בכותים, וממילא האנשים שלא ראו ולא שמעו מעשה הקידושין אף שיודעים שעשה הראבאי שם מעשה שקורא אותו קידושין אינם עדים שנעשה מעשה קידושי התורה. אף אם אירע שעשה בנתינה ואמירה כדין. אבל אין צורך לכך בעובדא זו שלא היו שם כלל עדים כשרים ולכן ברור שמצד מעשה הקידושין שהיה שם לא נתקדשה כלל ואין לחוש לכלום.

אך שיש לדון על מה שדרו ביחד כדרך איש ואשתו אם היתה דירתם במקום שנמצאו יהודים כשרים מטעם הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה ואין בועל בעילת זנות וגמר ובעל לשם קידושין. אבל פשוט שהוא רק כשיש לומר אדם יודע שלא היו הקידושין כלום אמרינן דבעל אח"כ לשם קידושין כמפורש בכתובות דף ע"ג אדם יודע שאין קידושין תופסין בפחות משו"פ וגמר ובעל לשם קידושין ולהסובר אין אדם יודע שאין קידושין תופסין בפחות משו"פ אמרינן דכי קא בעל אדעתא דקידושין הראשונים בעל וכן אמרינן התם בקידושי קטנה שאם אין אדם יודע אדעתא דקידושין הראשונים בועל. וזה ברור שאלו ההולכים לרעפארם ראבאי סוברים בדעתם הטועה שהם קידושין ולכן אדעתא דקידושין הראשונים בעל שאינם כלום. וכ"ש שיותר נוטה שבאלו המופקרים לעבור על כל איסורי התורה לא אמרינן בהו אין עושה בעילת זנות כשיטת הריב"ש ופסקו כן הרמ"א בס"י כ"ו והמחבר בס"י קמ"ט סעי' ו' אך אף אם נחמיר לא שייך כאן שאף בכשרים כה"ג שאין יודע לא אמרינן שבעל לשם קידושין אלא ע"ד קידושין הראשונים ולכן א"צ גט ומותרת לעלמא, ידידו, משה פיינשטיין

11. רמ"א אבן העזר סימן א סעיף ג

י"א מי שהמירה אשתו, מזכה לה גט ע"י אחר ונושא אחרת, וכן נוהגין במקצת מקומות (פסקי מהרא"י סי' רכ"ו /רנ"ב/).
ובמקום שאין מנהג אין להחמיר ומותר לישא אחרת בלא גירושי הראשונה (שם מנהגי רינ"וס).

12. שו"ת אגרות משה אבן העזר ח"א סימן ב

אבל מ"מ טוב לזכות לה גט כי אף שאינה רוצה לקבל גט באמרה שאינה חוששת לדיני התורה וסגי לה הדיווארם שבערכאותיהם ובשביל הבעל שרוצה בגט היא עליו בכעס שרוצה להרע לו, מ"מ כיון שבעצם יש להתיר לו גם בלא גט ואם היתה יודעת מזה יש לתלות שהיתה רוצה בגט כיון שהעיקר הוא לטובתה שהרי אפשר שיזדמן לה אחד שלא ישאנה אלא כשיהיה לה גט בדיני ישראל שהרי עדין לא ניסת ואינה יודעת מי יזדמן לה שירצה לישאנה ולכן אף שמתעקשת עתה מצד שחושבת שהוא לטובתו והיא בכעס עליו, יש לדון כפי האומדנא שהיתה יודעת שלו אינו נוגע כ"כ ולה הוא נוגע ביותר אף למה שאינה חוששת לדיני התורה כי שמא לא ירצו לישאנה בלא גט בדיני התורה שודאי היתה רוצה בגט, ואחר שנתייר אותו לישא אשה אחרת בלא גט אפשר לא ירצה ליתן גט ואף אם ישלש גט יש לנו לחוש שמא יבטל וגם שמא יאבד הגט ולא ירצה לכתוב אחר.

13. שו"ת משיב דבר חלק ד סימן ה

אבל יש לנו לחוש מה ששייך להתירה, ראשית דבר נראה לי לזכות לה גט בשליח קבלה, דאע"ג דבמקום קטטא קי"ל שאין מזכין לה דטב למיתב טן דו, מכ"מ כאן שמשאין לו אחרת אפשר שזכות הוא לה, והעיקר כי הנני חושש להביגדה /להבוגדת/ היא שלא תנאף ובוגדים באדם תוסיף ח"ו, וגם כי היתה לפני הנשואין של אותו האיש דומה, ושמא תכשל ותכשיל באיסור א"א או תרבה ממזרים ח"ו הרי טוב להוציאה מאיסור א"א ודאית, ואע"ג שדעת הראשונים בדעת הרי"ף ז"ל שא"א לזכות גט אלא לענין שא"י לחזור אבל אינו גט עד שיגיע לידה בכ"ז אפילו היה באמת דעת הרי"ף הכי הלא רבו החולקים עליו, ובאמת נראה דגם הרי"ף לא כ' אלא בגט שיחרור ובאומר תן שטר שחרור זה לעבדי דוקא וכדעת הרמב"ם ז"ל ונימוקם עמם בסוגיא דגיטין פ"א כמש"כ בארוכה בה"ש פ' ויחי בס"ד אבל בגט אשה מודה, והוכחת מהרי"ק שורש קמ"א מלשון הרי"ף שם שהביא הא דבמות מהו לזכות לה גט במקום יבום כו' אינו אלא תימא וכמש"כ הט"ז אה"ע (סי' ק"מ), הא מיהא איך שהוא דעת הרי"ף ראוי לזכות לה גט, וכי אמנם אם תדרוש ג"פ מחויב להתירה מעגון בגט אחר, ויש לחוש אולי אחר שישא אחרת, לא ירצה להזדקק לה אם לא שתפייסנו באשר יחפוץ או תמחול כתובתה אפילו לא מה"ד, ע"כ מהראוי לעשות עמו כמ"ש הגאון בנוב"ק (סי' י"ג) ש"כ ג"כ להשליש ג"פ לנשתטית כמנהג ראשונים ז"ל בשעת ההיתר ולהשביעו /ולהשביע/ אותו באופנים נאותים שיתן לה ג"פ אח"כ בלי שום דיחוי, ובלי שום חשש, וכן יעשה כאן לזכות לה גט ע"י ש"ק כאמור, ולהשביע אותו באופן של הנוב"י ז"ל, ובזה הפרט עוד יש לשום לב, וכתורה יעשה בעזרו ית"ש, והמקום ישמור אותנו מלכד בהוראה שלא כתורה חלילה, ויורה לפנינו דרך סלולה, העולה היא למעלה, ואת עמו ישראל ישמור מענינים כאלה וישליו באהליהם כיות לעם סגולה ושלום על דיני ישראל סלה, כנפש העמוס בעבודה רבה: